

Delft University of Technology

**Complex, poëtisch en queer
De filosofie van Sara Ahmed**

van der Veer, L.; de Vries, Patricia

DOI

[10.5117/WP2025.1.001.VEER](https://doi.org/10.5117/WP2025.1.001.VEER)

Publication date

2025

Document Version

Final published version

Published in

Wijsgerig Perspectief op Maatschappij en Wetenschap

Citation (APA)

van der Veer, L., & de Vries, P. (2025). Complex, poëtisch en queer: De filosofie van Sara Ahmed. *Wijsgerig Perspectief op Maatschappij en Wetenschap*, 65(1), 4-5.
<https://doi.org/10.5117/WP2025.1.001.VEER>

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable).
Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights.
We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

**Green Open Access added to [TU Delft Institutional Repository](#)
as part of the Taverne amendment.**

More information about this copyright law amendment
can be found at <https://www.openaccess.nl>.

Otherwise as indicated in the copyright section:
the publisher is the copyright holder of this work and the
author uses the Dutch legislation to make this work public.

Complex, poëtisch en queer: de filosofie van Sara Ahmed

‘Ik draag deze lezing op aan iedereen die zich verzet tegen gewelddadige instituties’, zo begon de Brits-Australische schrijver en onafhankelijke wetenschapper Sara Ahmed haar voordracht in juni 2024 in Rotterdam. Ahmed, een lesbische vrouw van kleur, staat bekend om haar baanbrekende werk op het gebied van feministische theorie, fenomenologie, culturele studies, *queer theory* en *critical race theory*. Haar werk is interdisciplinair, complex, poëtisch en getuigt van een diepe betrokkenheid bij sociale rechtvaardigheid.

Ahmed stelt zich als doel om filosofie te *queeren* en instituties minder gewelddadig te maken. Voor haar houdt dat in dat ze universele aannames in dominante filosofische tradities kritisch onderzoekt. Met zorgvuldige aandacht kijkt zij naar sleutelwerken van filosofen zoals Kant, Merleau-Ponty en Husserl, en laat zien wat zij over het hoofd zagen – maar wat van betekenis is in onze ervaring van de wereld.

Ahmed laat zien hoe lichamen zich oriënteren in tijd en ruimte en hoe dit proces wordt beïnvloed door machtsstructuren en sociale ongelijkheden. Haar interdisciplinaire benadering stelt haar in staat nieuwe perspectieven te bieden op filosofische tradities en voort te bouwen op groeiend onderzoek naar intersectionaliteit. Hiermee biedt ze een genuanceerd inzicht in de wijze waarop sociale structuren functioneren en de manieren om ze uit te dagen.

Met ‘gewelddadige instituties’ doelt Ahmed zowel op formele instellingen, waaronder universiteiten, als op sociale structuren zoals witheid, heteronormativiteit en rechts-nationalisme. Universiteiten zijn gewelddadig, stelt ze, omdat machtsmisbruik zoals seksueel geweld en grensoverschrijdend gedrag er vaak diepgeworteld is en pogingen tot verandering zelden slagen. Sociale instituties zoals witheid en heteronormativiteit zijn gewelddadig omdat zij de toegang ongelijk verdelen: niet iedereen kan zich in dezelfde mate veilig of welkom voelen binnen deze structuren.

De meest prestigieuze academische uitgeverijen hebben Ahmeds werk gepubliceerd en ze heeft gewerkt aan vooraanstaande universiteiten. Toch besloot ze in 2016 om haar hooglerarschap neer te leggen. Haar politieke toewijding aan sociale rechtvaardigheid bleek niet te verenigen met werken aan een instituut dat ze als inherent gewelddadig ervoer. Tijdens haar lezing benadrukte ze het belang van luisteren naar hen die zich verzetten tegen zulke instituties. ‘Geschiedenissen van geweld die omringd worden door stilte hebben een diep verpletterende werking op degenen die zich uitspreken.’ Ze ziet het als haar taak om getuige te zijn, bewijs te verzamelen, en solidair te handelen.

Die solidariteit vindt weerklank bij velen die zich verzetten tegen institutioneel onrecht. Voorafgaand aan haar lezing brachten twee studenten een ode aan Ahmed. Ze spraken over de diepe invloed die haar werk heeft op de relaties die zij onderhouden met elkaar en met de universiteiten waaraan ze studeren. Ahmeds werk helpt hen niet alleen om de gruwel van het huidige tijdsgewricht te begrijpen, maar ook om zich politiek te organiseren.

Ahmeds werk maakt complexe theorieën persoonlijk, politiek en pedagogisch – theorieën over witheid, gender en seksualiteit, taalperformativiteit, en affect. Haar bewegingen ‘tussen disciplines’ maken haar tot een invloedrijke figuur, zowel binnen als buiten de academische filosofie. Ze combineert analytische precisie met praktische inzet: als een van de eerste academici sprak Ahmed haar steun uit voor de protesten op universiteiten tegen hun medeplichtigheid aan de genocide in Gaza. In haar lezing droeg ze haar woorden expliciet op aan ‘hen die zich inzetten om Palestina te bevrijden’.

De essays in dit nummer belichten de actuele invloed en relevantie van Ahmeds werk. Ze tonen hoe haar theorieën niet alleen academische discussies verrijken, maar ook praktische implicaties hebben in maatschappelijke en institutionele contexten. Door te focussen op zowel individuele als collectieve ervaringen van uitsluiting en verzet, biedt dit themanummer een dieper begrip van de manier waarop Ahmeds werk de dynamieken van macht, marginalisatie en weerstand blootlegt.

Marieke van der Steen opent het nummer door Ahmeds werk te positioneren binnen de traditie van de kritische fenomenologie. Haar essay benadrukt hoe Ahmed ons helpt de affectieve en fysieke dimensies van racisme en seksisme te begrijpen, met een specifieke focus op de verbeelding van nationale ruimte. Zakia Essanhaji en Lieke van der Veer verdiepen zich in kernbegrippen uit *On Being Included*, zoals ‘non-performativiteit’, ‘loodgieterswerk’ en ‘doing the document’, en koppelen die aan hun eigen veldwerk binnen Nederlandse universiteiten en gemeenten. Hun essay laat zien waarom diversiteitsbeleid vaak symbolisch blijft en tegen welke barrières diversiteitswerkers aanlopen.

Lieke Wissink gebruikt Ahmeds concepten van ‘desoriëntatie’ en ‘queer momenten’ om de bewegingen van queer lichamen in normatieve sociale omgevingen te analyseren. Haar essay verkent hoe momenten van desoriëntatie niet alleen confrontaties opleveren, maar ook mogelijkheden bieden om ‘normale’ ruimtes en relaties te herdefiniëren en alternatieve oriëntaties te verbeelden. Patricia de Vries richt zich op Ahmeds politiek van feministische ‘spelbrekers’ (*killjoys*). In haar essay reflecteert ze op een ontmoeting tussen Ahmed en Nederlandse killjoys in het voorjaar van 2024, waar deelnemers thema’s bespraken als werken binnen, buiten en tegen academische instituties. Ze koppelt deze discussie aan recente protesten waarmee studenten en academici zich verzetten tegen de medeplichtigheid van universiteiten aan de genocide in Gaza.

Dit nummer nodigt lezers uit om de texturen van Ahmeds werk te verkennen. Het onderzoekt hoe haar theorie tot uiting komt in zowel alledaagse als institutionele en belichaamde praktijken, en toont de kracht van haar vermogen om sociale structuren en machtsdynamieken kritisch te heroverwegen.

Auteurs **Lieke van der Veer** en **Patricia de Vries**